రాధమ్మ పెళ్ళి ఆగిపోయింది

“మాకు మంచి ఎంకరేజిమెంటిస్తారు” అంటారు కుర్రకారు లాయర్లు,

‘తెలివైన బుర్ర’ అంటారు తల నెరిసిన వకీళ్ళు.

‘కష్టం, సుఖం తెలిసిన మనిషి’ అంటారు ప్లీడరు గుమాస్తాలు.

‘ధర్మ ప్రభువు’ అంటారు అతని స్టాఫ్.

‘న్యాయం కనిపెట్టేస్తారు’ అంటారు పార్టీలు.

‘నా పూర్వజన్మ సుకృతం’ అంటుంది సుగుణమ్మ.

ఇంత పేరు తెచ్చుకున్న సబ్‌జడ్జీ సౌజన్యరావుగారికి అప్పుడే సెంటును వాసన చూసినట్టుండే ముక్కు గల సుగుణమ్మ అనే పతివ్రత అయిన భార్యా, బియస్సీ మూడో ఏడు చదువుతున్న పెద్దకూతురు రెండు జడల రాధ, తర్వాత మరో ముగ్గురు పిల్లా పిచికా వున్నారు. నలభై ఎనిమిదేళ్ళ వయస్సైనా తరగని దబ్బపండులాంటి శరీరచ్ఛాయ, పెద్దపిల్ల పెళ్ళి వాయిదా పడుతోందనే బెంగకూడా వున్నాయి.

అతను ఉత్త పాతకాలమ్మనిషి. బ్రిటిషు కాలంనాటి జడ్జీల్లా ఎవరితోనూ ఎక్కువ కలియకుండా తామరాకుమీద నీరులా తప్పించుకు తిరుగుతారు. యానివర్సిరీనాడు మాత్రం క్లబ్బు కెళతారు. కోర్టూ ఇల్లూ తప్ప ఇంకెక్కడికీ వెళ్ళని ఖచ్చితం మనిషి. పరాయిచోట పచ్చిమంచినీళ్లైనా పుచ్చుకోరు. దురలవాట్లు కూడా ఏవీలేవు. పొడుం పీల్చరు. కాఫీ రెండుసార్లు పుచ్చుకుంటా(రోజుకి. సిగరెట్టు కాల్చరు. సినిమాకి వెడతారు. కాని అవేవీ అతని వ్యసనాలని చెప్పుకోడానికి వీల్లేదు. కాఫీ లేకపోతే ఓల్టిను తాగి గడిపేసుకుంటారు, ఎంతమంచి సినిమాలైనా నెలాఖరులో వస్తే పని రద్దీవల్ల వెళ్ళరు.

అతనికున్న ఒక్క వ్యసనవూ చదరంగం. ఉన్న ఒక్క స్నేహితుడని పించుకోదగ్గవాడూ వారి వీధిచివర కాపురవుంన్న ఏభై అయిదేళ్ళ లింగన్న పంతులు, వారికి ఆ వ్యసనవూ కూడా విచిత్రంగానే సంప్రాప్తమయ్యాయి.

ఆయన చిన్నప్పుడారేళ్లు వచ్చే దాకా గోళీలు, తొమ్మిదేళ్ళొచ్చే దాకా గోణీబిళ్ళా ఆడేవారు. తర్వాత పన్నెండేళ్ళొచ్చేదాకా ఏమీ ఆడేవారు కారు. తర్వాత ఓ మూడేళ్లు ఫుట్‌బాలూ, తర్వాతో నాలుగేళ్ళు హాకీ ఆడేవారు. తన పంధొమ్మిదో ఏట ప్రారంభించిన టెన్నిస్, క్రితం వూళ్ళో కొన్నాళ్ళు పనిచేసే వరకూ ఆడేవారు. ఆ వూళ్ళో ఆయన తోటి మునసబుగారుకూడా టెన్నిస్ ఆడేవారు వీరిద్దరితో కొంతమంది వకీళ్ళు కూడా ఆడేవారు. అప్పుడోసారి జిల్లాజడ్జి గారు ఆయన్నీ, మునసబుగార్నీ పిలిచి “మీరు టెన్నిస్ ఆడేవకీళ్ళకే ఏవో వాయిదాలవీ యిస్తున్నారని పిటీషనులు రాస్తున్నారు ఎవరో పుండాకోర్లు. మీ గురించి నా కెటువంటి అనుమానవూం లేదు. కా నెందుకైనా మంచిది. కొంచెం జాగ్రత్తగా ఉండండి” అన్నారు. దాంతో వారిద్దరి మనసులూ ఒక్కసారి చివుక్కుమని “కొంచెమేం ఖర్మ, బాగానే జాగర్తపడతా”మని ఒక్క సారిగా టెన్నిస్ మానేసేరు.

టెన్నిస్ మానేసిన యిద్దరూ కాలక్షేపం కోసం చదరంగం నేర్చుకున్నారు. అలా అంటించుకున్న చదరంగం మరి వొదుల్చుకోలేక పోయేరు జడ్జిగారు. క్రితం ఊళ్ళో వున్నన్నాళ్ళూ ఆటకేం ఆటంకం లేకపోయింది మున్సబుగారుండబట్టి కాని, ఈ వూరొచ్చేక మాత్రం బహు చిక్కొచ్చి పడింది ఆయనకి. లాకాయి లూకాయి గాళ్ళతో ఆడకూడదాయన. లాకాయి లూకాయి గానివాళ్ళకి ఎత్తురాదు. ఏంచేసేదీ లేక యీఊరొచ్చేం భార్యకే నేర్పేరు చదరంగం. పాపం! ఆవిడ కూడా తెలివైన ఘటవేం. కష్టపడి నేర్చుకుంది ఆట. ఈ ఆట యింత బావుంటుందని ఆమె ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. మహ బావుందనుకుంది.

బావులేంది “జడ్జీగారికే. పాపం! ఆయనకి భార్యంటే అమిత ప్రేమా, గౌరవమూనూ. పెళ్లాంగా ప్రేమించేరు. మనిషిగా గౌరవించేరు. కాని రైవల్ ప్లేయర్‌గా మాత్రం గౌరవించలేక పోయేరు. కారణం ఆవిడది తనంత తెలివైన బుర్ర కాకపోవడమేనా కావచ్చు, లేకపోతే ఆటకి ఆవిడ కొత్తవడమన్నా కావచ్చు. ఏదైతేనేం, పర్యవసానం జడ్జీగారికి తన భార్యతో ఆడితే చదరంగం రక్తికట్టేది కాదు. మంచివాడు కాబట్టి, నొచ్చుకుంటుందని ఆమెతో ఆ మాటెన్నడూ చెప్పలేదు అతను.

ఇంక లింగన్న స్నేహం ఎలా అయిందీ అంటే. ఈ ఊరొచ్చిన మూణ్ణెళ్ళకే జడ్జీగారి తండ్రిగారి ఆబ్దీకం వచ్చింది. తద్దినానికి వస్తానన్న భోక్తలెవరో దగాచేస్తే పురోహితుడు వీధి చివర నున్న లింగన్న పంతులు కాళ్ళట్టుకుని భోక్తగా తీసుకొచ్చేదు వస్తూనే తనకటువంటి భోక్తపన్లూ, తద్దినాలూ అలవాట్లేదని,

ఏదో భగవంతుడిచ్చినదాన్తో గుట్టుగా కాల క్షేపం చేస్తున్నానని మర్యాదగా జడ్జీగారికి తెలియజెప్పేదు లింగన్న పంతులు. దానితో జడ్జిగారికి, లింగన్న పంతులికి తానుపడ్డ ఋణం పెరిగినట్లని పించింది. ఏదెట్లున్నా సమయాని కొచ్చి కాపాడాడదే చాలునను కున్నారు జడ్జీగారు.

భోజనాలయ్యేక వీధరుగు మీద ఆమాటా ఈమాటా చెప్పు కుంటూ కూర్చున్నారు జడ్జీగారూ, లింగన్నా. టేబిలు మీదున్న చదరంగం అట్టా, పావులడబ్బా చూసి "జడ్జీగారు చదరంగం ఆడతారా?" అని జడ్జీగారిని అడిగాడు లింగన్న.

ఔనన్నట్టు నవ్వుతూ "తమకేమన్నా ప్రవేశమా?" అని బదు లడిగారు జడ్జీగారు.

"ఏదో చిన్నప్పుడో ఎత్తువేసేవాణ్ణి" అన్నాడు సిగ్గు పడుతూ పంతులు.

అలా సెటిలయిపోయింది వాళ్ళిద్దరిమధ్యా రోజూ సాయం త్రం ఓ ఎత్తువేసుకునే అలవాటు. కోర్టునుంచి ఎంత ఆలస్యంగా వచ్చినా తానొచ్చేసరికి లింగన్న రాకపోతే కబురెట్టి మరీ ఓ ఎత్తువేయందే జడ్జీగారికి నిద్రొచ్చేదికాదు. కరెంటుపోతే కొవ్వొత్తి పెట్టి అయినా సరే వేస్తారో ఆట వాళ్ళిద్దరూ. తొలి రోజుల్లోనే ఆ మాటా ఈ మాటా చెప్పుకుంటున్నప్పుడు లింగన్న పంతులు, తన తండ్రిగారి కాలంలోనే వాళ్ళ కుటుంబానికున్న లిటిగేషను చెల్లిపోయిందనీ, తను ఎదిగి పంచెకట్టేక కోర్టు ఛాయలకే పోలే దనీ చెప్పేశాడు. దానితో జడ్జిగారు యితనితో ఎంత స్నేహంగా ఉన్న ఫర్వాలేదనుకొని అతనితో నేస్తం కట్టేరు. వారిద్దరి శాఖలూ ఒకటే అవడంవల్ల మరీ జడ్జిగారింట్లో మనిషైపోయేదు పంతులు.

2

లింగన్న పంతులుకూడా తనకు రెండు తరాలనుండి వస్తున్న అయిదెకరాల మాగాణి, డై బెటీసూ ఎక్కడికీ పోకుండా కాపాడు కుంటూ గుట్టుగా కాలక్షేపం చేసే మనిషి. ఇతర్లతో అంతగా జోక్యం పెట్టుకునే మనిషి కాదు, తన సొంత పొలం చేసుకుంటూ, ఊళ్ళోలేని మరో దూరబ్బంధువుల పొలాలు మేనేజిమెంటు చేస్తూ, రెంటిమీద వచ్చిందాన్తో ఎలాగో కాలం వెళ్ళబుచ్చు కుంటు న్నాడు. పెళ్ళాం పోయిన అతనికి మూడుసార్లు పి.యు.సి. తప్పి ఉద్యోగం లేని రాజేశ్వర్రావు పురఫు రాజనే పెద్దకొడుకూ, పెళ్ళికానీ, పురఫులు కాని లేని రాజేశ్వరనే పెద్ద కూతురూ, తర్వాత ఓ యిద్దరు సత్తా, నాఁవాఁవున్నారు. సత్త నాలుగో ఫారం చదువుతున్నాడు. నాఁవ నాలుగోక్లాసు చదువు తోంది.

లింగన్న పంతులు మంచివాదనికాని, చెడ్డవాడనిగాని ఎవరూ అనరు. తన జీతం పిచ్చర కుంచంతో కొలుస్తాడనీ పాలేరనదు. చచ్చిన అతని పెళ్లాంమాత్రం, తన పుట్టింటికి పోయినప్పుడు పంతులు దాసి రాజమ్మ చెయ్యట్టుగుంటున్నాడనే అనుమానపడి, ఒకటిరెండు సార్లు తన అనుమానం వ్యక్తం చేసినప్పటికీ యింకె వరూ ఆమాటనలేదు, ఎవరికి ఇవ్వాల్సింది వాళ్ళకి ముందుగానే ఇచ్చేస్తూ, తనకు రావలసింది పైసా పోకుండా రాబట్టుకుంటూ, లౌక్యంగానే కాలక్షేపం చేసే మనిషి పంతులు. ఎలక్ష న్రోజుల్లో ఉభయపార్టీలకి మీకే ఓటిస్తానని నమ్మించి, తనకి తోచినవాడికి గుట్టుగా ఓటేసి, ఇద్దరు పార్టీల వైపూ నవ్వుతూ చూస్తూ వచ్చేసే గడసరి.

చిన్నప్పట్నించీ చదువు చెప్పించి తర్వాత తాసిల్దారు కాళ్ళట్టు కుని ఎల్. డి. సి. ఉద్యోగం వేయించిన తన మేనల్లుడే తన్ను కట్నం అడిగేసరికి వొళ్ళు మండింది పంతులుకి. కట్నవేఁనా, కాసూ–మొహరూ కాకుండా మూడు వేలదాకా తన బావ మరి దికి (అంటే మేనల్లుడి తండ్రికి) మనస్సుందనగానే మరీ వొళ్ళు మండి పోయింది. కాని, కోపం తెచ్చుకుని, నోరు పారేసుకుని, సంబంధం తెంచుకునేమనిషి కాదాయన. ఏం మనాలో తొయ్యక కర్ర విరక్కుండా, పాము చావకుండా కట్నం విషయం ఏవీఁ తెల్చలేదతను. రాజేశ్వరికి మూడు ముళ్ళూపడి, రాజు ఏ చిన్న ఉద్యోగంలో నైనా జొరబడితే బావుణ్ణు. వెనక పిల్లల టైముకు దేశం బాగుపడక పోతుందా అనుకుంటాడెప్పుడూ పంతులు.

3

ఆ ఊరు పేరెత్తేసరికి రాజన్రాజుగారూ, సుందర్రావు నాయుడూ తడతారందరికి. ఊరంత పెద్దది కాకపోయినా, ఎప్పుడూ ఇంగ్లీషు సినిమా లెయ్యని నాలుగుహాల్సు, సంవత్సరా నికైనా జీతాలందని మేష్టర్ల చేత ఓసారీ, యింకేదో కారణంవల్ల పిల్లల్చేత ఓ సారీ ముచ్చటగా సమ్మె చేయించుకునే ఓ కాలేజీ, సబుకోర్టుతో సహా నాలుగు సివిల్ క్రిమినల్ కోర్టులూ. డెబ్బయి వేల జనాభాతో కోలహలంగా వుంటుంది.

రాజన్రాజుగారిది జమిందారీ కుటుంబం కాకపోయినా జమీందార్లతో తూగ్గల తాహతూ. దర్జా వున్నాయా కుటుం

బానికి. మూడు తరాల్నుంచి తరాని కొకరే కావడం వల్ల ఆ కుటుంబం తాలూకు మూడొంద లెకరా కరిగిపోకుండా అచ్చోసిన బంగారు ముక్కలా నిలబడేవుంది. తాత రాజన్రాజుగారు–అంటే ప్రస్తుతం వున్నవారి తాతగారు–జరీ కోటు తొడుక్కొని, గుర్రమెక్కి పొలాలమీది కెడుతూవుంటే అచ్చంగా సత్య హరి శ్చంద్రుడు వేటకెడుతున్నట్టుం దనుకొనే వారట. వారి కుమారుడు సుబ్బరాజులుంగారుకూడా గుర్ర మెక్కకపోయినా, మైసూరెడ్లబండి మొత్తలమీద కూర్చుని. పాలేర్ని ముందు పరిగెట్టిస్తూ దర్జాగా వెళుతూవుంటే రెవిన్యూ ఇన్‌స్పెక్టర్లు వంగి దణ్ణాలెట్టే వారట. వారు కాలంచేసేలోగానే కొమారుడు రాజన్రాజు కాంగ్రెసు టిక్కెట్టు కోయించుకుని అసెంబ్లీలో కాలుపెట్టిన భాగ్యం చూసుకోగలిగేరు. రాజన్రాజు గార్ని, పేరెట్టి ఎవరూ పిలవరు. ఆత్మీయులు తాతఁరాజు గారని, పైవాళ్ళు ఎం.ఎల్.ఎ. రాజుగారని పిలుస్తారు. వారు రెండుసార్లు ఎసెంబ్లీ పోటీలో నెగ్గి మూడోసారి ఓడిపోయేరు కాంగ్రెసు టిక్కెట్టున్నప్పటికీ.

మొన్న మొన్నటిదాకా రాజన్రాజుగారి ఆరోప్రాణమైన రామచంద్ర రావునాయుడు కూడా వరస మూడు టరన్లు చైర్మనై, చైర్మన్నాయుడను సార్థకనామం సంపాయించు కున్నాడు. క్షత్రియుడు కాకపోయినా రాచవారికున్న పౌరుషం, స్నేహ భావం వీరికి వున్నాయి. వీరికీ ఉందో వందన్నర ఎకరా. బ్రిటీషువాళ్ళ కాలంలో జిల్లా కలెక్టరుగా రీ వూరు కేంపొచ్చినప్పుడు వీరి కుటుంబంనుంచే గొర్రెపోతులూ కోడి పెట్టలూసప్లయి అయ్యేవి. తన పొలం సాగుచేసుకుంటూ, ఓ సినిమాహాలు కట్టించుకుని, తన మూడోటరను చైర్మనుగిరీ అనుభవిస్తున్న నాయుడికి, తనకంటే నాలుగేళ్ళు పెద్దయిన రాజన్రాజుగారంటే భక్తి భయంకూడా. ఇద్దరూ కాంగ్రెసువాళ్ళే అయినా, ఒకరి కొకరు ఎలక్షన్లలో సాయం చేసుకుంటూ స్నేహం వృద్ధిపర్చుకుంటూ వుండేవారు. తానెప్పటికైనా ఎమ్. పి. అయితే తన ఎం.యల్.ఏ. పదవి నాయుడు కొదిలేద్దామని రాజుగారి ఆశ, ఆశయపూఁను. రాజుగారు ఎసెంబ్లీ ఎలక్షనొచ్చినప్పుడు, తన ఊర్ని నాయుడి కొదిలేస్తాడు. తానుయితరగ్రామాలు చూసుకుంటాడు. నాయుడుకూడా తన శక్తికి మించి పనిచేస్తాడు రాజుగారికోసం. ఇంక మునిసిపల్ ఎలక్షన్లొస్తే నాయుడు బరువు సహంపైగా రాజుగారే తనమీద వేసుకుంటారు. సోడాకొట్టు సాయిబు దగ్గర్నించీ, షేర్వాణీ తొడుక్కునే సుల్తాన్ సిల్కు పేలస్ ప్రొప్ర యిటరు వరకూ, అందర్నీ తన తాహతు మరచి, గడ్డం పట్టుకొని నాయుణ్నీ, అతని పార్టీనీ గెలిపించమని ప్రాధేయ పడతారు రాజుగారు.

వీరిద్దరి స్నేహం తెగ్గొట్టాలని కమ్యూనిష్టులూ, ఇతర చిల్లర పార్టీలూ ఎంత ప్రయత్నించినా లాభం లేకపోయింది. కాని ఆదుర్దినం అనుకోకుండా దానంతటదే వచ్చింది.

4

రాజుగారిది మూడోసారి ఎలక్షన్లో పోయింది. అంటే, రెండుసార్లు గెలిచి మూడోసారోడిపోయే రన్నమాట ఓట్లు కౌంటింగైపోయేక ఓటమి మోహంలో కన్పించనీకుండా అందరి తోటి చనువుగా, సరదాగా మాట్లాడి, తన జీపులో వెళ్ళిపోతున్నా. లోపల్లోపల బాధపడకపోలేదు రాజుగారు. తాను నమ్మిన వాళ్ళిలా ఎందుకు దగాచేసేరా అని తర్కించుకున్నాడు. కలతపడ్డ మనస్సుతో కలతనిద్ర పోయే రా రాత్రి.

మర్నాడు పొద్దునే ఎలక్షను గొడవలవతల బెట్టి మంగలి నర్సికి కబురు పెట్టేరు, తాను రెణ్ణెళ్లై లక్ష్యపెట్టని జుట్టు క్షవరం చేయించుకుందామని.

నరిసి వచ్చేడు క్షవరం ఆరంభించేడు రాజుగారి గంభీరత చూసి మాట కలపలేక పోయేడు. ఓ పదినిమిషాలు కత్తెర చప్పుడు తప్ప యింకే శబ్దం వినిపించలేదు.

“ఏదెటైనా నాయుడిగారి దగా బైట పడిపోనాది” అన్నాడు నరసిగాడు వెనకాముందూ లేకుండా. రాజుగారి గుండెకొట్టు కొనే క్రమం ఓసారి తప్పింది. కాని బైటకు ఏవీఁ తేల్లేదు. నీర సంగా ఓసారి నవ్వూరుకున్నారు రాజుగారు.

రాజుగారు తన్ననందుకు ధైర్యం వచ్చింది మంత్రి నరిసికి, ఇహ తను విన్నదీ, విననిదీ చెప్పేవచ్చని మొదలెట్టాడు. ‘బాబు గోరికి తెలవదుగాని మన్నాయుడు గోరే మన్ని దగా చేసేట్ట. ఓట్సులైక్కే తప్పుడు. తవఁరుగోరు బైటండిపోనారు గాని మనూళ్ళోనే మనకి తక్కువొచ్చేయట ఓట్సులు. నాయుడుగోరి వోర్డులో పావలాభాగం కూడా పడనేదట’ మనకి అన్నాడు.

ఇంక రాజుగా రూరుకోలేకపోయేరు. “నీ కెవరు చెప్పార్రా గాడిదా?” అనడిగేరు. ఆగాడిదా అన్న మాటలో కోపంలేదని గ్రహించిన మంత్రికి రాజు గారింట్లో పలావు విందుకి పిలిచి

నట్లనిపించింది. 'తంవరట్టాగే అనుకుంటూ వుండండి బాబయ్యా! ఊరంతా కోడై కూస్తుంటేనూ! రేతిరి మా యీ చ్చివరి బడ్డీకొట్టు కాడ కమ్యూనిట్టు కుఱ్ఱాళ్ళు పబ్లీగ్గా అంటూంటే! తవంరిగోరిదో మాలోకం. నామాటబద్దమైతే ఓట్సు నెక్కలు తెప్పించుకుని సూడ గూడదా" అన్నాడు.

క్షవరం తర్వాత నరిసి రాజుగారికి తలంటుతూ 'మన మీద నిలబడ్డది కిష్టారావు నాయుడేగందా. అలాటప్పుడు మరి మనం నాయుణ్ణెందుకు నమ్మేవూం అంట?' అని పొడివేశాడు, తను గూడా రాజుగారితో పాటు నాయుణ్ని నమ్మి మోసపోయినట్టు.

తలంటయ్యేక రాజుగారి బుఱ్ఱ చురుగ్గా పనిచెయ్య నారంభించింది. తర్వాత నర్సిచెప్పిన 'ఓట్సు లెక్కలు' చూస్తే వాడు చెప్పినదాన్లో నిజం లేకపోలే దనిపించింది. తర్వాత భోంచేసి పందిరి మంచం మీద వెల్లికిలా పడుకొని దోమ తెర గళ్ళు నూట పదమూడు దాకా లెక్కేట్టేసరికి నర్సిచెప్పింది నిజమే ననిపించింది. అగ్గికి ఆజ్యం పోస్తూనే వున్నారు ఊళ్ళో వాళ్ళు. రాజుగారి అనుమానం కొన్నాళ్లకి నమ్మకం కింద మారి పోయింది. కాని, ఆయన పైకి తేల్లేదు. నాయుడ్ని మామూలుగానే కలుసుకుంటున్నారు. నాయుడి క్కూడా తను రాజుగార్ని దగాచేసేనని ఊళ్ళో అనుకుంటున్నారని తెలుసు. కాని, ఆ ప్రసక్తి రాజుగా రెత్తందే నే నెందుకెత్తాలని వూరుకున్నాడు.

ఎలక్షనైన ఓ నెల్లాళ్ళకు రాజుగారు నాయుడ్ని పిలవనంపేరు. కబురందగానే హాజరయ్యేడు నాయుడు. ఆమాటా యీమాటా ఆడుకున్నాక రాజుగారు తన పేము నేసిన కఱ్ఱ యీజీచైర్ చేతులమీద తన కాళ్ళు రెండూ 'వార్‌గన్స్' లా పెట్టి 'ఎలక్షనె లాగా పోయింది. ఏదైనా బిజినెస్ చెయ్యాలనుందోయ్ నాయుడూ' అన్నారు. అలా అంటునప్పుడు నాయుడు సినిమా హాలు తాను ప్రారంభోత్సవం చేసేముందు, నాయుడు తనని తనకు తోచిన వాటా హాల్లో తీసుకోమనడం, 'ఏదో బిజినెస్సులోకి కొత్తగా దిగేవు. నువ్వేకానీ' అని తను నాయుడుతో అనడం పూర్తిగా జ్ఞాపకంవున్నాయి రాజు గారికి. కాని ఆ విషయం మరచిన నాయుడు 'చిత్తం. ఏలైను మీదుంది తవంమనసు?' అనడిగాడు. రాజుగారు కాస్సేపాగి 'అదేనోయ్ తోచడం లేదు. పోనీ నీ హాల్లో ఏదైనా వాటా తీసుకుంటే..' అని అసంపూర్తిగా వాక్యం వదిలేసి నాయుడు తనవేపు చూడ్డం లేదని తెలుసుకొని అతని కళ్ళవేపు పరీక్షగా చూసేరు.

నాయుడికి నవ్వాలో ఏడవాలో తెలీలేదు మూడు హాల్సుతో కాంపిటీషను నిలబళ్ళేక తనే సతమతమైపోతూ వుంటే తన హాల్లో రాజుగారికి వాటా యివ్వడం, ఆయనకి అపకారం చెయ్యడవేం అనిపించింది. ఓ క్షణం ఆలోచించి 'తవంమాట నే నెప్పుడూ కాదన్ను! కానీ ఓ మాట చెప్పకుండా వుండలేను. సినిమా లైనేం బావులేదు. క్రిందటేడు రాబడికీ, ఖర్చులుకి సరిపోయింది. ఈ ఏడాదలా సరిపోతుందనే ఆశకూడా లేదు. తవంరు ఎప్పుడు ఎంత వాటాకావాలన్నా నేను సిద్ధవేం. అటు పైని ..."

చేతిలో సిగరెట్టు కిటికీలోంచి బయటికి గట్టిగా గిరవాటేస్తూ రాజుగారు నాయుడు మాటకడ్డం వచ్చి, "అబ్బే అదేం కాదోయ్. నువ్వేం బాధపడకు. నేనిలా అడిగేనన్న విషయమే మర్చిపో! పోయి రా. పాపం ఏదో పనుందనుకుంటాను" అన్నారు.

నాయుడు నమస్కారం చేసి వెళ్లిపోయేడు.

నాయుడింత దొంగ అనుకోలేదు. వాటా యివ్వడం ఇష్టం లేకపోతే సూటిగా చెప్పరాదా! దొంగ వేషాలు వేసి లేనినష్టం సృష్టించడం వెందుకు? అనుకున్నారు రాజుగారు తన్లో.

రాజుగారికీ నాయుడికీ బెడిసి పోయిందని ఊళ్ళో అందరూ పబ్లిగ్గానే అనుకోవడం ప్రారంభించారు. వారిద్దరూ పైకి మాత్రం పూర్వంలాగే మాట్టాడుకుంటూ తిరుగుతున్నారు.

ఓనాడు రాజన్రాజుగారి దూరబ్బంధువూ, మంత్రీ అయిన సీతారామరాజుగారు వాళ్ళూరొచ్చే సందర్భాన వారికి నాయుడు మునిసిపాలిటి తరపున ఆహ్వాన సభ ఏర్పాటు చేసేడు. అసలు రాజన్రాజుగారు ఎలక్షన్లలో గెలిస్తే ఆ మంత్రి పదవి సీతా రామ రాజుక్కాకుండా, వారికేదక్కేదని అభిజ్ఞుల అంచనా. వీరునెగ్గక పోవటం వల్ల వీరి ముఠాకే చెందిన సీతారామరాజుగార్ని ఆ అదృష్టం వరించిందంటారంతా. బండెడు పూలమాలలు వేసికొని మంత్రిగారు తన వూళ్ళో ఊరేగుతూంటే రాజుగారికి వంటి కాముదం రాసుకున్నట్టున్నా, చడీ చప్పుడూ లేకుండా మంత్రిగారి కారు వెనకే తన టాపులేసేసిన జీపులో ఆ మంత్రి గారికి జరుగుతున్న గౌరవమంతా తనదేనని కనిపించేలా చిరునవ్వుతో మండుటెండలో ఊరేగారు, వారు కూడా.

మధ్యాహ్నం మూడుగంటలకి బస్స్టాండులో ఆరంభమయింది ఆహ్వాన సభ. అసలే ఒంటికాముదం రాసుకున్నట్టున్న రాజుగారికి, దాని మీద కారంచల్లినట్లయింది. వారు వేదిక

మీద కాకుండా దిగువ కుర్చీల్లో కూర్చోవలసి వచ్చినప్పుడు. 'ఈ సున్న ప్పిడత గాళ్ళపాటి చేయకపోయినానా, నాయుడికి నేను' అనుకున్నారు వేదిక మీద నాయుడికీ, మంత్రిగారికి రెండు వైపులా స్వయంవరాని కొచ్చిన రాకుమారుల్లా కూర్చున్న కౌన్సిలర్లని చూసినప్పుడు.

నాయుడు స్వచ్ఛంగా తెలుగులో ఆహ్వాన పత్రం చదువుతూ వుంటే అందరూ శ్రద్ధగా విన్నారు. ఆహ్వానపత్రం అతి శయోక్తులూ, అతిపొగడ్తలూ లేకుండా, రెండు మూడు పసందైన విట్లతో వినసొంపుగా వుంది. అందులో మంత్రి గారిని భట్రాజులా కాకుండా పొగడాల్సినంత పొగిడాడు నాయుడు. 'ఇంత తెలివెక్కడిది నాయుడికి? తన మునిసిపల్ హైస్కూల్ ఇంగ్లీషు తెలుగు మేష్టర్లచేత రాయించేసుకునుంటా' దని సర్ది చెప్పుకున్నారు రాజుగారు.

మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పడానికి లేచారు. పాత కథల్లో కోయజాతుల వారిచే పట్టుకోబడి, వారిచే బలియివ్వబడేముందు ముస్తాబు చేయబడ్డ రాకుమమాళ్ళా ఉన్నారు, మెళ్ళో మోయ లేనన్ని పూలదండలతో. వారు ఏం శలవిస్తారా అని ఆదుర్దాగా ఎదురుచూస్తున్న సభికులని ఓ నిమిషం నవ్వుతూ కలయజూసి, ఏంమాట్లాడకుండా తన మెళ్ళోనూ; టేబిలుమీదా వున్న సగం దండలు నాయుడు మెళ్ళో వేసేరు నవ్వుతూ. ఈ సైలెంటు స్పీచికి సభలో విపరీతంగా చప్పట్లుకొట్టేరు. ఇదంతా చూడ్డం ఇష్టంలేని రాజుగారు పక్కనున్న ఎ.ఎస్.పి.తో ఏదో మాట్లాడ్డం ప్రారంభించారు.

మంత్రిగారు తమ సమాధానంలో 'మన్నాయుడు' యింత వాడనుకోలేదని, ముందు ముందు యితను ఆసెంబ్లీకి వచ్చి దేశాన్ని నడిపించగలడని పొగుడుతూవుంటే, అదివరకే ఆముదం రాసుకొని కారం జల్లు కున్నట్టున్న తనవంటికి దూలగుండాకు రాసినట్టు ఫీలయ్యేరు రాజుగారు. ఆ రాత్రి నాయుడు దేశమనే ఓ ఆడకూతుర్ని రెక్కట్టుకొని గొరగొరాయిడ్చుకు పోతున్నట్టు కలకూడా వచ్చిందాయనకి. సభ ముగిసేక, తమకు కలిగిన నిశ్చితాభిప్రాయం తమ కళ్ళలోగానీ దేహం తాలూకు మరే యితర భాగంలోగాని కనిపించనీయకుండా నాయుడికి షేక్ హేండిచ్చి వెళ్లిపోయేరు రాజుగారు.

ఇంతలో మునిసిపల్ ఎలక్షన్లొచ్చేయి. రాజుగారీమారు నిలబడతారేమోనన్నట్టు నాయుడుముందు రాజుగారి మనుషులు ఒకరిద్దరన్నారు. "అంతా రూమరు. వారికీ చిన్న పన్లెందుకు" అన్నాడు నాయుడు. రాజుగారూ, నాయుడూ యుద్ధం చేస్తే చూద్దామని వారి శత్రువులకీ, వారిరువురికీ యిదివరకు మిత్రులైన వారికీ కూడా కోర్కె కలిగింది.

ఇలా ఉండగా ఓ ఉదయం నాయుడింటిముందు రాజు గారి జీపు ఆగడం చూసిన వాళ్ళందరికీ ముచ్చటగా ఉంది. మళ్లీ జీపు బయలుదేరే లోపున ఓ ఏటంబాంబు పేలక పోతుందా అని వారి ఆశ.

నాయుడుతో రాజుగారు సూటిగా తన మనసులో వున్న దాన్ని వ్యక్తం చేసేసారు–తమకీమారు చైర్మ నవ్వాలని వుందని, నాయుడీమారు తప్పుగుంటే మంచిదనీ, కావాలంటే వచ్చేసారి నాయుడు ఎసెంబ్లీకి నిలబడ్డానికి తానడ్డు రాననీ, ఇంకా కావాలంటే నాయుడొక వార్డునుండి కౌన్సిలరవడానికి తనకి అభ్యంతరం లేదనీ రాజుగారు చెప్పిన ముఖ్యాంశాలు. నాయుడు ప్రాధేయపడ్డాడు. మునిసిపాలిటీ జోలికి. తనజోలికీ రావద్దనీ, ఎసెంబ్లీ నిలబడే తాహతు తనకు లేదనీ విన్నవించేడు. మన్లో మనకి దెబ్బలాట లొద్దని సలహా ఇచ్చేడు. కానీ తాను చైర్మను గిరీనుండి తప్పుకోడానికి మాత్రం వప్పుకో లేదు. 'ఐతే నా మాట కాదంటా వన్నమాట' అన్నారు రాజుగార్లేస్తూ.

ఔననీ, కాదనీ బదులు చెప్పలేదు నాయుడు. రాజు గార్ని మాత్రం జీపుదాకా దిగబెట్టి, వారి జీపు తమ వీధి చివర సందు మళ్ళేదాకా అటే చూస్తూ వుండి పోయేడు.

ఆసాయంత్రం నుండి ఊళ్ళో హడావిడి పెరిగిపోయింది. ఇదివరకున్న పాత పార్టీలు మాయమైంపోయేయి. మునుపు మునిసిపాలిటీలో అపోజిషన్ లీడరైన వరాల్సెట్టి, తాను చైర్మన్ కాకపోయినా ఫరవాలేదు కాని, నాయుడవడానికి వీల్లేదనుకొని 'రాజుగారికీ జై' అంటూ రాజుగారి పార్టీలో చేరిపోయేడు. ఇది వరకు వరాల్సెట్టి పార్టీలోవున్న క్షత్రియులు కొంతమంది, తమకు రాజుగారి మీదున్న కక్షకొద్దీ వరాల్సెట్టి నొదిలేసి నాయుడు పార్టీలో చేరిపోయేరు. రాజుగారంటే మోజున్న నాయుడు పార్టీ మనుషులు రాజుగార్నే కొలుస్తూ వుండిపోయేరు.

నాయుడు, రాజుగారు మాత్రం ముఖాముఖి ఢీకోలేదు. ఇద్దరూ చెరోవార్డు నుంచీ నిలబడ్డారు. నాయుడు మీద తన వేలువిడచిన మేనల్లుడిని నిలబెట్టాడు రాజుగారు. రాజుగారి మీద తనసొంత బామ్మరిదినే నిలబెట్టాడు నాయుడు.

ఎలక్షన్లు దగ్గరి కొస్తున్న కొద్దీ రోషాలూ, పౌరుషాలూ పెరిగి పోయేయి. రెండు పార్టీలూ చెరో నూటయాభైరిక్షాలు గుత్తకి పుచ్చుకున్నారు. మొదట్లో గోడలమీద 'రాజుగారికే మీఓటు' మీద 'రాజుగారికే మీఓటు' అనీ 'రాజు గారికే మీ ఓటు' అన్న మాటలు ప్రక్కగా ఉండేవి. "నాయుడికే మీ ఓటు" అన్న పదాలు. ఎలక్షన్లు దగ్గరకొచ్చేకొద్దీ "నాయుడికే మీ ఓటు" మీద 'నాయుడికే మీ ఓటు అనీ కనిపించసాగేయి. గోడలమీద రాసిందే చదువుకొని ఓటేద్దామనుకున్న వారికి మాత్రం రాజన్నా యుడుగార్కి ఓటెయ్యడమో నాయుడుగార్ని బలపర్చడమో తెలీలేదు.

ఎలక్షనో పదిరోజులుందనగా రాజుగారి రిక్షావాడ్ని నాయుడు రిక్షావాడుకొట్టేడని ఓ క్రిమినల్ కేసు దాఖలైంది. ఆ మర్నాడు రాజుగారి జీపు నాయుడు పార్టీ రిక్షాని కావాలనే గుద్దిందని, జీపు డ్రైవరుమీద కేసు దాఖలైంది.

'వీడిబాబు సంతలో సీలుచేసుకునేవాడే కదా! వీడేం నాయుడు? చత్కారీ నాయుడు' అని రాజుగారన్నారని ఓ పుకారు.

'ఇతనేం రాజు, దుంపల్రాజు, యితని పంక్తిని పూస పాటి వారూ, చింతలపాటివారూ భోజనం కూడా చెయ్యరట. హోటే ల్రాజు' అని నాయుడన్నాడని మరో వదంతి.

'రాజుగారికి నాయుడు సినిమాహాల్లో మూజువాణీగా పావలావాటా వుండేదనీ దానికి కాగితం కలం లేకపోవడం చూసి నాయడెగ్గొట్టేశాడనినీ ఓ అభియోగం. గత ఎలక్షన్లో రాజుగారికి నాయుడు మదుప్పెట్టిన పదివేలూ ప్రోనోట్లేని అవకాశం చూసుకొని రాజుగారెగ్గొట్టేరని యింకో అభియోగం.

రెండు మూడు కొట్లాటలు మినహాయిస్తే చల్లగానే జరిగి పోయేయి. రాజుగారి వేలువిడిచిన మేనల్లుడిదీ, నాయుడి బామ్మరిద్దీ పోయింది. రాజుగార్కి 55 ఓట్లు మెజారిటీ. నాయుడికి 51 ఓట్లు మెజారిటీ.

తర్వాత చైర్మను ఎలక్షన్లోపల్లోపల గూడు పుఠాణీల్తో నిండి పోయిందిట. ముసుగులో గుద్దులాటమాని సూటిగా పోటీ చేశారు రాజుగారూ, నాయుడూనూ, రాజుగారి పార్టీలో ఎన్నికైన ఓ హరిజనుడ్ని, తన సినిమాహాల్లో బీడీకొట్టు ఆతని కొడుక్కి అద్దెకిచ్చి లాగేశాడు నాయుడు. నాయుడుపార్టీలో చేరిన ఓ క్షత్రియుడ్ని, అతని మాతామహుడిచే చెప్పించి పిలకట్టు కీడ్చుకొచ్చేరు రాజుగారు తమ పార్టీలోకి. ఏ పార్టీ లేకుండా ఎన్నికైన ఓ కౌన్సిలర్ని ట్రేక్టరు కోనుక్కోడానికి అప్పిచ్చి తవంపార్టీలో కలుపుకున్నారు రాజుగారు. అలాగే ఎన్నికైన మరోడ్ని 'నువ్వు వేరే ట్రేక్టరు కొనడందేనికి? దానికి అప్పుచెయ్యడం దేనికి? నా ట్రేక్టరే వాడుకో' అన్జెప్పి నాయుడు లొంగదీసుకున్నాడు.

నాయుడు రాశి, రాజుగారి రాశికూడా తిరిగి పోయే యన్నారు జ్యోతిష్కులు. ఇదివరకు ఎసెంబ్లీ ఎలక్షను పోయింది కాబట్టి యిప్పుడు రాజుగారు చైర్మన్నవాల్సిందే అనికూడా అన్నారు.

ఎలక్షను దగ్గరపడుతున్న కొద్దీ మొగ్గు రాజుగారివై పే ఎక్కువయింది. నాయుడు యిల్లు కదల్డం మానేశాడు. చెరో పాతిక వేలకి చెయ్యి కడుకున్నారని ఊళ్ళో అనుకున్నారు.

ఓనాడు మధ్యాన్నం 3గంటలకి చైర్మను ఎన్నిక పెట్టారు. రెండు ఓట్ల మెజార్టీతో నాయుడు గెల్చేడన్న వార్త ఔట్లతో ఊళ్ళోకి పేల్చబడింది. ఈలోగా ఎప్పుడు సిద్ధం చేయించాడో కాని, యాభయిమంది మంగళ్ల బేండుతోటీ, మరో సన్నాయి మేళం తోటీ, అయిదు వేలమంది పార్టీ అనుచరుల్తోటీ ఊరేగేడు నాయుడు అద్దెకారులో. బేండువాళ్ళు కసికొద్దీ వాయించారు రాజుగారింటిముందు. అక్కడే యాభై అవుట్లుకూడా పేల్చేరు నాయుడు అనుచరులు. ఆ రాత్రి సినిమాహాల్లో అందరికీ ఫ్రీగా మూడాటల్చూపించేడు నాయుడు. ఆ తర్వాత చాన్నాళ్ళు రాజుగారు యిల్లు కదలడం మానేశారు. అసలతను ఊళ్ళో వున్నదీ లేనిదీకూడా ఎవరికి తెలియనివ్వలేదు.

నాయుడు కూడా చాలా రోజులు విందు వినోదాల్లో మునిగి పోయేడు.

5

సాయంత్రం అయిదు కావస్తూంది. జడ్జీగారు బెంచి దిగుదామనుకుంటూన్నంతలో కోర్టులోకి కొత్తవకీలుగా రావడం ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఆరుడుగులెత్తు, పక్కల్నెరు స్తున్నజుట్టూ, తెలివితో మెరిసేకళ్ళూ, శుభ్రమైన బట్టలూ, మెరుస్తున్న కొత్త గౌను, ఖరీదైన జోళ్ళూవున్న ఆయన్ను చూసేసరికి, యిదేదో హైదరాబాదు సరుకు, యిప్పుడు కాంపౌండులో కొచ్చిన కొత్త కారుకూడా వీరిదే అయ్యుంటుందనుకున్నారు జడ్జీగారు, ఇతనెందు కొచ్చుంటాడాఅని జడ్జీ గారాలోచిస్తూంటే, ఆ వకీలు 'మునిసిపల్ ఎలక్షను గురించి మా పార్టీ ఓ పిటీషను దాఖలు చేసుకుంటాడు. యీవేళ దాటితే పిటీషను లిమిటేషన్ వట్టి

పోతుంద'ని వినయంగా మనివిచేసి, వారిపార్టీచేత అంటే రాజు గారి వేలువిడిచిన మేసల్లుడు రామరాజుచేత జడ్జీగారికి పిటీష నిప్పించేడు.

వెంటనే ఛైర్మన్నాయుడు మీద ఎలక్షనుపిటీషనొచ్చిందన్న వార్త ఊరంతా గుప్పుమంది, నాయుడు తాను కౌన్సిలరవడంలో వందోట్లు డబ్బిచ్చి కొన్నాడనీ, 34 చచ్చిపోయిన వాళ్ల ఓట్లు వేయించుకున్నాడనీ, మరో ముప్పై దాకా ఎలక్షన్నాడు ఊళ్ళో తన పార్టీ మనుషుల చేత వేయించుకున్నాడనీ, కొంత మంది ఓటర్లను ఫ్రీగా తన సినిమాహాల్లోకి వదలి వాళ్లఓట్లు సంపాయిం చేడనీ ఆ పిటీషన్లోని ముఖ్యాంశాలు:

ఆ సాయంత్రం క్లబ్బులో రాజుగారు 'మా వకీలు సూర్య నారాయణ రాజు పెద్ద పేరున్నవాడు. ఆయన హైకోర్టు జడ్జీ అయ్యేలోగానే యీకేసు చేయించేసు కోవాలి' అన్నారు.

అది విన్న నాయుడు కాబోయే హైకోర్టు జడ్జీ ఏం ఖర్మ? వీలైతే హైకోర్టు జడ్జీ చేసినవాణ్ణే లాక్కొస్తా నా తరపున అని హైదరాబాదు రైలెక్కాడు. కాని హైకోర్టు జడ్జి చేసినవాళ్ళని తన వకీలుగా పెట్టుకోడానికి వీల్లేదని విన్నాక, హైకోర్టువకీలు ఉమాపతిని కుదుర్చుకు తిరిగొచ్చి, తనవకీలుకి యిదివరలో హైకోర్టు జడ్జి యిస్తానంటే వద్దనే శెట్ట - అని అన్నాడు.

'ఇంక నాయుడ్ని చైర్మను కుర్చీలోంచి పీకేయడం రోజుల మీద పని' అని రాజుగారన్నార్ట.

అది విన్న నాయుడు 'అంతగా అయితే యీకుర్చీలోనే పిస్తో లుతో కాల్చుకు ఛస్తాగానీ ఖాళీ చేస్తానా ?' అన్నాట్ట.

6

ఆనాడు జడ్జీగారి కేం బావులేదు. నిజం చెప్పాలంటే ఆఁ వదం తాగినట్లుంది. కడుపులో వికారంగానూ, మనసులో చికా గ్గానూ ఉంది. దానికి కారణం తాను విచారణ చేస్తున్న ఛైర్మను ఎలక్షను కేసుమాత్రం కాదు. ఆవేళ సయంత్రం టపాలో తన పిన తండ్రి కొడుకు దగ్గర్నించొచ్చిన ఉత్తరం ఆయన్నంత బాధ పెడ్తోంది.

రాధని, సుగుణమ్మ పిన్తల్లి కొడుకు విశ్వనాధం కొడుకు శర్మకి ఇద్దామని చిన్నప్పట్నించీ అనుకుంటున్న మాటే. రాధ, శర్మలతో సహా అందరికి యిష్టమే. ఈ రోజుల్లో ఏవీఁకట్నం లేకుండా చేసుకుంటారని కూడా జడ్జీగారనుకోలేదెప్పుడూ. రాధ పెళ్ళికి కట్నానికైతేనేం, ఖర్చుల కైతేనేం ఆరువేలు కేటాయించా రాయన. వీలైతే వచ్చే జ్యేష్ఠంలో పెళ్ళి చేసేద్దామని, కట్నం గురించి కాస్త మాట్లాడిపెట్టమని తన పిన్తల్లి కొడుక్కి రాసే రాయన. విశ్వనాధానికి 10 వేలదాకా ఆశున్నట్టు జవాబిచ్చేడు పిన్తల్లి కొడుకు.

కొడుకెంత ఎమ్.బి.బి.యస్సయితే మాత్రం ఇదివరకున్న బంధుత్వం, రాధ చిన్నప్పట్నించీ అనుకున్న మాటా మరచి పోయి, యిప్పుడు పదివేలు పిండుదామని చూస్తాడా విశ్వ నాధం- అని ఆలోచిస్తూ కోర్టునుండి యింటికి తిరిగొచ్చినాయన్ని వీధి వరండా దాటి లోపలికి తీసుగెళ్ళలేక పోయేయతని కాళ్లు.

నిట్టూరుస్తూ వీధి వరండాలో యీజీచైర్‌లో కూల బడ్డారు బట్టలు మార్చుకోకుండానే. వీధి వరండాలో లైటు వెయ్యలే దెవరూ చీకటి పడుతున్నా. ఇంట్లో అలికిడికూడా ఏఁవీలేదు. సుగుణమ్మ పక్కింటి కెళ్ళిందేమో అనుకున్నారు జడ్జీగారు.

పిల్లల్ని సినిమాకి పంపించి పక్కింటి కెళ్లకుండా నట్టింటో వంట చేసుకుంటున్న సుగుణమ్మ, భర్త వీధి వరండా లోనే కూలబడ్డం చూసి ఆత్రంగా వెళ్ళిందాయన దగ్గరికి. ఆయనేం మాట్లాడక పోవడం చూసి ఆవిడే పలకరించింది. ఆయనో పదినిమిషాలు బాధపడ్డాక చెప్పేశారు అసలు విషయం. అత నంత బాధా ఆమెకూడాపడి కాఫీకి నీళ్ళు స్టౌ మీద పడేసివచ్చి కూర్చుందాయన పక్క మరో కుర్చీలో. సరీగ్గా ఆ టైములో వచ్చేడు లింగన్న 'యీ వేళ ఎత్తుకు ఆలస్యం ఐపోయినట్టుంది' అంటూ.

'రండి, కూర్చోండి పంతులుగారూ. ఈవేళ మనసేఁ బావు లేదు.' అంటూ ఆహ్వానించారు జడ్జీగారు. ఆయనకి ఆ బాధలో లింగన్న ఆప్తబంధువులా కనిపించేడు. బాధలో వున్నప్పు డెవ రికైనా తన్ని బాధపెడుతున్న వాడు మినహా మరో ప్రాణి తోడుంటే చాలానిపిస్తుంది. ఆ ప్రాణే పరిచయస్తులయితే మరి చెప్ప నక్కర్లేదు.

జడ్జీగారు విచారణచేస్తున్న పెద్ద ఎలక్షనుకేసే వారిని బాధ పెడుతున్నాదనుకున్న లింగన్న పంతులు 'ఆ హైకోర్టు వకీళ్ళు కాల్చుకుతింటున్నారల్లే ఉంది తమర్ని' అన్నాడు సానుభూతిగా.

'ఏం హైకోర్టు వకీళ్ళో! ఏంపాడో! వేపుకుతింటున్నా రను కోండి. తనపార్టీ ఎలక్షన్లో గెలుచుకున్నాడు కాబట్టి కేసు వాయి దాలు వేయించడం కోసం చూస్తాడా ఉమాపతి. వేట కుక్కలా కరిచేస్తాడు సత్యనారాయణ రాజు' అన్నారు జడ్జీగారు, తన్ని

బాధ పెడుతున్న హంశం తాత్కాలికంగానైనా తన మనసులోంచి తప్పించినందుకు పంతులిని తన మనసులోనే అభినందించేడు కూడా.

ఈలోగా సుగుణమ్మ చెరోగ్లాసు కాఫీ వారిద్దరికి అందించి తానోకుర్చీలో కూలబడింది. జడ్జీగార్నేది బాధ పెడు తుందో తెలీని లింగన్న 'తమ గొప్ప తమ దగ్గర చెప్పడం కాదు కానీండి! తమరు ఎంత పెద్దకేసైనా అవలీలగా కీలకం పట్టేస్తారని. ఏ సిఫార్సుకూ లొంగరనీ, తమ తీర్పులంటే హై కోర్టులో కూడా కళ్ళ కద్దుకుంటారనీ అందరికీ తెలిసి పోయింది' అన్నాడు.

'ఎన్నుంటే ఏం లాభవండి! అసల్లేకపోయేక' అన్నారు అర్థోక్తిగా.

పంతులకి ఏవీఁ పట్టుబడ్లేదు.

'తమరేదో చిరాకులో వున్నట్టున్నారు. మళ్ళీదర్శనం చేస్తా' అంటూ లేవబోయాడు. నడిసముద్రంలో చిన్న ద్వీపంలో తన వద్ద వున్న ఒక్కడూ తనని వదిలి వెళ్ళిపోతూన్నట్టనిపించింది జడ్జి గారికి.

'అయ్యయ్యో! కూర్చోండి. తమకంటె కావలసిన వాళ్ళెవరున్నారు మాకు? కూర్చోండి. కూర్చోండి' అంటూ కూర్చోపెట్టేసేరు లింగన్నని, కూర్చో పెట్టేక తన మనసులో వున్న బాధ వెళ్లగక్కేశారు. బాధ వెళ్ళగక్కేక 'ఇప్పుడు నన్నేం చెయ్యమంటారు చెప్పండి? పదివేలు కట్నం కావాలన్న ముండావాడు నా దగ్గరున్న ఆరువేలూ ఖర్చులకిందతగ లెట్టించకుండా వదుల్తాడంటారా? ఎక్కణ్ణించి తెమ్మంటా రిప్పుడు పదివేలు? ఇహ యింత బతుకూ బతికి మీ లాంటివా రెవరిద్వారానో లంచం కుదుర్చుకోవాలి' అన్నారు.

లింగన్న అనుభవశాలి, గడసరి, మాటకారి, ఎప్పుడే మాటలంటే ఎవరికి నచ్చుతుందో తెలుసు. తన మాటల్తో జడ్జిగారికి కొంతగాకపోతే కొంతైనా మనశ్శాంతి కుదిర్చిపెట్టేడు. ఆ తర్వాత వర్షం వస్తుందన్న తొందరవల్ల జడ్జీగారి వద్ద శలవు తీసుకొని బయటికి బయలు దేరేడు. కాని దార్లోనే వచ్చేసింది వానజల్లు.

7

వాన్లో తడిసి 'రాజేశ్వరీ' అంటూ తన బొమ్మరిల్లు లాంటి నాలుగిళ్ళ వాకిలి మెట్లెక్కుతున్న లింగన్న పంతులు లోపలి వరండాలో పరాయి వాళ్ళున్నట్టు గ్రహించి, ఆశ్చర్య పడుతూ లోపలి కెళ్లి ఇంకా ఆశ్చర్యపడిపోయేడు, కుర్చీలో కూర్చున్న నాయిణ్ణిచూసి. మూర్చొచ్చినంతపనైంది తన్ను చూసి నాయుడు లేవగానే.

"అయ్యా! అయ్యో ! ! తమరా ! ! ! నాయుడు గారా? ఇంకే వుంది? నేనేం అపరాధం చేసేను తమరిలా నన్ను శిక్షించడానికి?" అని నిలవదీసడిగాడు. తవఁరే రావాలా? కాకి చేత కబురంపితే తమ పాదాలవద్ద వాల్నా?' అని నచ్చజెప్పబోయేడు. ఏదేమైనా కుచేలుడింటికి శ్రీకృష్ణుడొచ్చినట్లుంది అని ప్రశంసించాడు, లోపల్లోపల నాయుడు రాకక్కారణమేవైఁవుంటుందా అని ఆలోచిస్తూనే.

నాలుగుసార్లు చైర్మనైన నాయుడికి లింగన్న పంతుల్లాంటి వాళ్ళు కొత్తకాదు. అసలు విషయానికి రాకుండా లింగన్న పంతుల్ని, అతని క్షేమం, అడిగాడు. వ్యవసాయమెలా సాగుతోందని ప్రశ్నించాడు. నారేమైనా కావాలా అనిఅడిగాడు. పి.యు.సి. పోయి యింట్లోకుర్రాడు రికామీగా కూర్చుంటే, తనతో చెప్పితే మున్సిపాలిటీలో ఓ రివిన్యూ యినస్పెక్టరు పనైనా వేయించక పోయేనా అని, ఎందుకు చెప్పలేదని, నిందించేడు.

ఓ పదినిముషాలు దసరా ఉత్సవాల్లో గరిడీ వాళ్ళలాగా అసలు విషయం దగ్గరకు రాకుండా, యిద్దరూ దూరదూరంగా సాముచేశారు, కొంతసేపయ్యేక అసలు విషయానికి దగ్గరగా రానారంభించాడు నాయుడు. 'జడ్జీగా రెలాటివాడు' అనడిగాడు.

"కేసుల్సంగతి తెలీదుగానండి, చదరంగంలో పెద్ద చెయ్యే" అన్నాడు గడుస్తనంగా పంతులు.

"అది కాదయ్యా. మనిషెలాంటివాడు" అన్నాడు నాయుడు విసుగ్గా.

"ఆ విషయం నాకంత బాగా తెలీదు."

"పిల్ల పెళ్ళీడు కొచ్చిందికదా, ఎలా చెయ్యదల్చుకున్నాడు పెళ్లి?"

"ఆ విషయంకూడా సమంగా తెలీదు."

"ఏ వేఁనా వెనకేశాడా?"

"నాకేం నిజంగా తెలీదు."

"వెనకేం ఆస్తి అంతగా లేదుట్లే"

"ఆహాఁ !"

"నీవంటే గురేనా ?"

"బతిమాలుకొని ఓ బంట్రౌతుద్యోగం ఎవరికేనా వేయించ గల్నే మోగాని అంతకుమించి నాకేం పలుకుబడిలేదు."

"చల్లకొచ్చి ముంత దాచడఁవెందుకు పంతులూ ! నా కేస్సం గతి తెలుసుగదా! ఎలాగైనా నన్నీ కేసు గెలిపించి పెట్టాలి. నీ కష్టం నేనుంచుగోను. పనయ్యేక వెయ్యి న్నూట పదహార్లు నీకు ముట్టచెప్తా. నీ కొడుకుని రివిన్యూయినస్పెక్టరు చేస్తా. పిల్లల వాడివి ఆలోచించుగో" తేల్చేశాడు నాయుడు.

"బాబ్బాబు, నన్నందులో కీడ్చకండి. బాబోయ్ లేగ పెయ్యను తవఁ దెబ్బలాటల్లో నలిగిచస్తాను, బాబోయ్! రాజుగారి కీమాట తెలిస్తే నా కొంపంటింపించేస్తాడు. నా యిల్లు పీకింపించేస్తాడు. తవఁమాట వింటేనే పెరట్లోకి చెంబట్టుకు పరిగెత్తాల్సి వస్తూంది. తవర్రిక్కడే కూర్చోండి. చిటికెలో వచ్చేస్తా!" అంటూ పెరట్లోకి పరిగెత్తేడు. కాని చెంబట్టుకొని మాత్రం కాదు. పెరట్లో చీకట్లో గున్న మామిడి చెట్టుకింద నిల్చొని లంకాకు చుట్టంటించి ఓ ఐదు నిమిషాలు లెక్కలు కట్టేడు. అంచనాలు వేశాడు. తన ఆలో చన అతనికి సంతుష్టికరంగానే కనిపించింది. తనుకట్టిన లెక్క రెండ్రెళ్ళు నాలుగన్నట్టు సరిపోయింది. నాయుడికి నమ్మకం పుట్టించేందుకు కాళ్ళు కడుక్కుని, తన లోపల కలిగిన సంతుష్టి దిగమింగి, ఆవఁదం తాగినట్టు మొహం పెట్టి నాయుడు దగ్గర కెళ్ళి స్థంభాని కానుకొని నేల్న చతికిలపడ్డాడు.

"ఏవాఁలోచించేవు వంతులూ?" అనడిగేశాడు నాయుడు. కాని పంతులేం మాట్లాడలేదు.

"నువ్వనవసరంగా కంగారు పడకయ్యా ! మీ జడ్జిగారైనా ఏమంత పతివ్రతకాదట. రాజమండ్రిలో పనిచేస్తున్నప్పుడు ఎవరో కిరస్తానీ అమ్మాయిని పట్టుగేడ్చిన రకవేఁనట. అక్కడిలాటి కేసులు ఒక్కట్రెండిట్లోకతికినరక వేఁనట నువ్వ నవసరంగా బెంగ పెట్టుకోకు" అని నాయుడు ధైర్యం చెప్పేడు.

పంతులింకేం మాట్లాడకపోతే బాగుండదని "కాని నా కేదో భయం వేస్తోంది. బెడిసికొట్టితే జైలు కెళ్ళిపోవాలి" అన్నాడు చలి లేకపోయినా వణుకుతున్న గొంతుకతో.

"నువ్వు జైలుకెళ్తే, నీ కుటుంబ భారం అంతా నేను మోస్తాను. కాని నువ్వు కాదనకు" అన్నాడు నాయుడు.

కొంత తర్జన భర్జనయ్యేక, సాయం చెయ్యడాని కొప్పుకు న్నాడు పంతులు. "కాని నే చెప్పినంతమాత్రాన పన్జరగదు. ఇంకేవైనా ఉపాయవాఁలోచించండి" అన్నాడు.

"ఉపాయాని కేవిటయ్యా? ఒహటే ఉపాయం. డబ్బిచ్చి కొంటమే మనం చెయ్యగలిగింది" అన్నాడు నాయుడు.

ఆఖరికి నాయుడు తనకు వీలైనంత పైకం తెచ్చిమర్నాటి రాత్రి పంతులు కివ్వడానికి, పంతులు ఆ పైకం జడ్జీగారి కివ్వ డానికి ఒప్పందం అయిపోయింది. వాళ్ళిదరి మధ్య.

"కాని ఒక్కమాట" అన్నాడు పంతులు, నాయుడు లేవబోతూ ఉంటే, "తవఁకానీ నా కొద్దు. మనమను కున్న ప్రకారం పని కాకపోతే, డబ్బు క్కక్కుర్తిపడి నేనే తవఁరు డబ్బివ్వలే దనొచ్చు. 'మాతా పుత్ర విరోధాయ! హిరణ్యాయా నమోనమః' అని పూరికే అన్లేదు మనవాళ్ళు. అంచేత నా వల్ల ఓ ప్రానోటుచ్చుగోడాని కంగీకరించాలి తవఁవరు" అని షరతు పెట్టేడు. నాయుడు సరేనని లేవబోతూ వుంటే 'మరో షరతు' అని ఆపేశాడు పంతులు– "తవర్రూ, నేనూ కలుసుకున్న ట్టెవరికైనా తెల్సిందంటే కొంపమునిగి పోతుంది. రాజుగారికి తెలిస్తే యిహ చెప్ప నక్కర్లేదు. కాబట్టి ఏదేమైనా, నేను కబురెడితే తప్ప. జడ్జిమెంటు చెప్పిన పది రోజుల వరకూ తవఁరు నా వేపుకూడా చూడ కూడదు. అంతా ఆలోచించే చెప్తున్నా నీ మాట" అన్నాడు. ఈ షరతు క్కూడా వప్పుకున్నాడు నాయుడు.

'సూన్నా రాయబ్రాజు కాట్ల కుక్కలా కరుస్తున్నా డటగా' అంటూ సాగనంపాడు పంతులు నాయుణ్ణి.

మర్నాడు రాత్రి ఊరంతా నిద్రపోయేక నాయుడు పంతులికి అయిదు వేలిచ్చేడు. వద్దంటున్నా ఆయన జేబులో పెట్టేడు పంతులు తాను స్వదస్తూరీని వ్రాసిన ప్రోనోటు.

8

రెండోనాడు సాయంత్రం జడ్జిగారు పెందరాళే వచ్చేరింటికి, పంతులెంతకీ రాకపోడం చూసి కబురెట్టేరు జవాన్ని జవాను తిరిగొచ్చి పంతులింట్లో లేడన్నాడు..

మనక చీకటి పడుతుండగా పంతులే హాజరయ్యేడు జడ్జి గారింటిదగ్గర. 'ఏదో బజారెళ్ళాల్సొచ్చింది. అంచేత ఆలిసవఁ యిపోయిం'దన్నాడు కుర్చీలో కూర్చుని చదరంగం బలం పేరుస్తూ.

'ఆటకేంగానండీ పంతులుగారూ! మీకో పసందైన మాట చెప్పాలి' అన్నారు జడ్జిగారు.

'చిత్తం! సెలవీండి!' అన్నాడు పంతులు బలం పేరుస్తూనే.

'ఈవేళో వుత్తరం వచ్చింది. ఎవ్రాశారో దాన్లో లేదుగాని, యీ ఎలక్షను కేసులో వోపార్టీట. వాడు నాకివ్వడానికి అయిదు వేలు తవఁదగ్గరుంచేట్ట. నాకు డబ్బాశవుంటే మిమ్మల్నిడగి తీసు కోమన్నాడు' అన్నారు జడ్జిగారు.

పంతులు చిరునవ్వు చెరిగిపోకుండా చదరంగం బలం పేరు స్తూనే ఉన్నాడు.

"ఏ వెధన రాసేడో తెలిస్తే జైలుక్కట్టేద్దును" అన్నారు జడ్జిగారు.

"ఉంటారు బాబూ!" అన్నాడు పంతులు బలం పేర్చడం మాని. 'ఉంటారు.' ఎంతగానో వుంటారీ రోజుల్లో, తవఁరు నన్ను కాస్త దయతో చూస్తే గిట్టనివాళ్ళెందరో వుంటారు. కేవలం ఘోరకలి' అన్నాడు.

"అంతేనండీ! ఈ వెధన ఎలక్షన్లంటేనే అంత. ఎంత మంచి వాణ్ణయినా చెరిపేస్తాయి" అన్నారు జడ్జీగారు చదరంగాని కుప క్రమిస్తూ.

ఆట మధ్యలో యీ ఎలక్షన్ కేసు తట్టో, మట్టో తేలేవరకు జడ్జీగారిదగ్గరకు రావడం మానేస్తేనే ఉభయత్రా మంచిదని తన అభిప్రాయం వెలిబుచ్చేడు పంతులు.

"ఇలాంటి వెధన ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలికి జడిస్తే యింక పన్జేసినట్టే నేను. అసలీ విషయం మీతో అనడం మానేద్దామను కున్నాను. మీరేమీ భయపడకండి. మామూలుగానే వస్తూం డండి" అని జడ్జీగారు ధైర్యం చెప్పేరు.

మరో మూర్రోజులకి చీకటిపడ్డాక రాజుగారుకూడా పంతు లింటికెళ్ళేరు. వారితో కూడా "నేనేం అపరాధం చేశాను నన్ను శిక్షించడానికి? కాకితో కబురంపితే తమ పాదాలమీ ద వాల్నా? ఏదేవైఁనా కుచేలుడింటికి కృష్ణుడొచ్చినట్టుంది" అన్నాడు పంతులు. వారితో మాట్లాడుతున్న ప్పుడు మాత్రం పెరట్లో కెళ్ళాల్సిన అవసరం లేకపోయింది పంతులికి పూర్వానుభవం వుండబట్టి. ఈమారు మాత్రం కరెంటుపోయిన అవకాశం చూసుగొని రాజుగారు "యివి చేతులుకావు. కాళ్ళనుకోండీ పంతులుగారూ" తన చేతులు పట్టుకునేవరకూ, వారికి సహాయం చేయడాని కొప్పుకోలేదు పంతులు. వారు మర్నాటి రాత్రి పంతు లుకి పదివేలిచ్చారు. వారు వద్దంటున్నా, పంతులు ఆ మొత్తానికో ప్రోనోటు రాసిచ్చేడు, వారుకూడా జడ్జిమెంటు చెప్పిన పదిరోజుల వరకూ తనవేపు చూడనైనా కూడదని షరతు పెట్టేడు. "వాయిదా వేయిద్దామని చూస్తున్నాడటగా ఉమాపతి" అంటూ వార్ని సాగనంపేడు.

దసరా దగ్గర కొస్తున్నకొద్దీ ఎలక్షను కేసు జోరుగా సాగుతూ వచ్చింది. ఉమాపతి ఎంత ప్రయత్నం చేసినా కేసు వాయిదాలు పడటం లేదు, సూన్నారాయణరాజు కోర్టులో సాక్షుల్ని కరిచేస్తూనే వున్నాడు. కేసు కోలాహలంగా జరుగుతోంది. ఎడల్టుస్కూలు విద్యార్థుల ఊరేగింపులా ఉభయ పక్షాల అనుచరులు కోర్టుకి వెళుతూ వచ్చారు.

ఆఖరి కెలాగయితేనేం ఆర్య్గుమెంట్లు దగ్గరకొచ్చింది కేసు, రాజుగారి జీపునిండా 'లా' పుస్తకాలు పట్టుకొచ్చేడు సూన్నా రాయణరాజుగారు. తన ట్రాక్టరుకు ట్రైలరుకట్టి దాంట్లో పట్టించు కొచ్చేడు నాయుడు తన ఉమాపతిక్కావలసిన పుస్తకాలు. ఆర్గు మెంటు ప్రారంభించిన రోజుదయాన్నే నాయుడు ఈశ్వరాల యంలో రుద్రాభిషేకం చేయించేడు. ఆమర్నాడు రాజుగారు తమ ధర్మపత్నితోసహా సత్యనారాయణవ్రతం చేసి, కేసు గెలిస్తే తన ఏకైక పుత్రుడ్ని తిరుపతి తీసుకెళ్ళి అతనిజుట్టు రాజుగారిది కాదు, కొడుకుది– యిచ్చేస్తానని మొక్కుకున్నాడు.

సూర్యానారాయణ రాజుగారు రెండ్రోజులు చెప్పేరు ఆర్యు మెంటు. ఉమాపతిగారు లేస్తూ "మొదట్లో నేనుకూడా రెండ్రో జులు ఆర్య్గుమెంటు చెప్పాల్సుంటుందని అనుకున్నాను కాని, నా స్నేహితుడి ఆర్య్గుమెంటు విన్నాక, రెండు గంటలు కన్నా చెప్పడానికి నాకీ కేసులో ఏం కనిపించడం లేదు" అంటూ ఆరంభించి గంటా ఏభై నిమిషాల్లో ముగించేసేరు ఆర్య్గుమెంటు.

కేసు ముగిసిపోయింది. మర్నాటినుండి కోర్టుకి దసరా సెలవులు. దసరాదాటింది జడ్జిమెంటు వాయిదా.

9

పట్టు పరికిణీల్తో, బొమ్మల కొలువుల్తో వచ్చింది దసరా. దసరా సెలవల ముందు రోజుల్లో ఎలక్షనుకేసు జడ్జిమెంటు డిక్టేటు చేసేసి, పెళ్ళాం పిల్లల్తో తన పిల్లలులేని తమ్ముడింటికి వెళ్ళి శలవులైపోయేవరకూ వుందామని జడ్జిగారు ప్లాను వేశారు. రాజమండ్రిలో పిల్లల్లేని ఆయన తమ్ముడు డాక్టరు.

జడ్జిగారు తాను ప్లాను వేసుగోడంలో తనకు రాబోయే రొంప మరిచిపోయేరు. దసరా శలవలూ, రొంపా ఒక్కసారే

వచ్చేయాయనకి, రొంప మిరియాల కషాయంతో వదలక, రెండో నాటికల్లా చిన్న జ్వరంగా మారి పెన్సిలిన్ ఇంజక్షను కోరుకుంది. జడ్జిగారు తుమ్ముతూ, దగ్గుతూ పక్కమీదే గడిపేశారు పది రోజుల శలవుల్లో మొదటి నాలుగు రోజులు. నాన్న జ్వరం ఎంతట తగ్గుతుందా, ఎప్పుడు రాజమండ్రి వెళదమా అని కాసు క్కూర్చున్నవారి పిల్లలకి అయిదోనాడు 'ఈ దసరాకి రాజమండ్రి ప్రయాణం కేన్సిల్' అన్న జడ్జిగారి మాటలు పిడుగుల్లా వినిపించేయి. క్రితం రోజు వాళ్ళు చూసిన సినిమాలో నాయిక చెవుల్లో విలన్ అన్న మాటలు, అవి అన్న తర్వాత రింగు రింగుమన్నట్టు. జడ్జిగారి మాటలువాళ్ళ చెవుల్లో రింగు మనసాగేయి. వాళ్ళ నిరుత్సాహం చూసి 'ఎలాగైనా వీలు చూసుకోండి. పాపం పిల్లలు సరదాపడుతున్నారు' అని సుగుణమ్మ అంటున్న టైముకి దిగేడు పంతులు 'ఏమిటి పిల్లల సరదా అంటున్నారు' అంటూ.

తల్లికీ, తండ్రికీ అవకాశం యివ్వకుండా పిల్లలే చెప్పేశారు పంతులితో అంతా. దానికేం భాగ్యం రేపు నేనే రాజమండ్రం వెళదామనుకుంటున్నాను, మా మేనత్త కూతుర్ని చూడ్డానికి, ఎవరొస్తారో రండి తీసిగెళ్తా' అన్నాడు పంతులు. పెళ్ళీడు కొచ్చిన రాధ మినహా మిగతా పిల్లల్ని పంతులు రాజమండ్రి తీసుగెళ్ళ డానికి, సెలవులాఖర్ని పదోతారీఖు పూరీ పాసింజరులో తిరిగి తీసుకొచ్చీడానికి ఏర్పాటయింది.

పంతులు ప్రయాణం అయ్యేలోగా తాను రాజమండ్రి వెళుతున్నానని, తొమ్మిదోతారీఖు పూరీ పాసింజరులో తిరిగి వస్తానని, రాజుగారికి, నాయుడికి విడివిడిగా తెలియచేశాడు. అంతే కాకుండా కారణాలు అడక్కుండా తమజీవుడ్రై వరుని తొమ్మిదో తారీఖుని రైలుస్టేషనుకి పంపమని రాజుగారికీ. ఆ రైల్లో తమ వూరికి నాలుగు స్టేషనులు ముందు కలుసుకొనేటట్టు యేర్పాటు చేసి తన బావమరిదిని పంపమని నాయుడికీ కబురు పెట్టేడు.

నవ్వుల్లో పెట్టి తీసుకెళ్ళేడు పంతులు పిల్లల్ని. తనకి అనుకోకుండా పనితగిలిందని, అనుకొన్న తొమ్మిదోతారీఖు రైల్లో ప్రయాణం కట్టించాడు వాళ్ళని. నాల్గు స్టేషనులు ముందు కలుసుకున్నాడు అతన్ని నాయుడు బావమరది. మాట్లాడ వద్ద న్నట్టు సైగచేసి అతన్ని ఊరుకోపెట్టేశాడు పంతులు.

తమ ఊరికి ముందు స్టేషనులో పంతులు జడ్జీగారి పిల్లల్తో "ఇంక మనం ఊరు వచ్చేసినట్టే. నా కిక్కడో చిన్న పనుంది. ఇదిగో యితను మిమ్మల్ని భద్రంగా దిగబెట్టేస్తాడు. మరేం ఫర్వా లేదు" అంటూ తాను ముందుగా కొన్న పెద్ద చాకలెట్లడబ్బా వాళ్ళకి యిచ్చేడు. జడ్జిగారింటిసందు చివర దాకా మాత్రం వాళ్ళని దిగబెట్టమని నాయుడు బావమరిదిని ప్లాటుఫారం మీద హెచ్చరించి తాను దిగిపోయేడు ముందు స్టేషనులో. మర్నాడు వెళ్ళి జడ్జిగారితో తన దూరబ్బందువు తమపక్క ఊళ్ళో అకస్మాత్తుగా చచ్చిపోయిందనీ అంచేత ఒకరోజు ముందుగానే వచ్చేసి ముందు స్టేషనులో దిగిపోయేనని చెప్పేడు పంతులు.

10

పెద్దవానలో తెరిచేరు కోర్టు శలవులాఖర్ని. తీర్పుకోసం జనం కోర్టులో కిట కిట లాడుతున్నారు. పై పందెం రేటు బ్రహ్మాండంగా పెరిగిపోయింది. కోర్టుకి రానిది రాజుగారూ, నాయుడే. సినిమాహాల్లో టెలిఫోన్ దగ్గర కూర్చున్నాడు నాయుడు. సొంత హాల్లో ఫోన్ దగ్గిర కూర్చున్నారు రాజుగారు. ఇద్దరి బ్లడ్ ప్రెషరూ రెండొందల యాభై దగ్గరుంది. ఫ్రేము కట్టించిన వెంకటేశ్వర మహాత్మ్యం పోస్టరువైపే చూస్తున్నాడు నాయుడు. తమ వేలికున్న సాయిబాబా వుంగరం అస్తమానూ కళ్ళకద్దుకుం టున్నారు రాజుగారు. శక్తి పూజ చేసేవాళ్ళలా యిద్దరి నుదుర్ల మీద పెద్దసైజు కుంకుం బొట్లున్నాయి. సస్పెన్సు పిక్చరులో బేక్ గ్రౌండు మ్యూజిక్‌లా వారి హృదయాల్లో శబ్దాలు.

జడ్జిగారికి యీ వాతావరణం కొత్తగానూ, సంతోషంగానూ వుంది. తాను చేసే ప్రతిపనీ అతి ఆత్రంగా చూస్తున్నారు ప్రజలు. అంచేత లంచికి దిగేముందు చెబుదామనుకున్న జడ్జిమెంటు లంచి నుండి వచ్చేక చెప్పేరు. కేసు ఖర్చులతో కొట్టేశారన్న తీర్పు కోర్టులో పిడుగు పడ్డట్టనిపించింది రాజుగారి అనుచరులకి. కోర్టవతల మైదానంలో నిజంగానే పిడుగుపడి ఓ కుళ్ళుకుక్క చచ్చిపోయింది.

'జడ్జిగారింత దగుల్బాజీ అనుకోలేదు' అన్నారు రాజు గారి అసిస్టెంట్లు.

'దేవుఁడిలాంటి మనిషి' అన్నారు నాయుడి పార్టీ.

"మా మినిష్టరుతో చెప్పి జడ్జీని ఈ వేసంగిలో ట్రాన్స్‌ఫరు చేయించేస్తా" మన్నారు రాజుగారి పార్టీ.

"అదీ మంచిదే! మంచివాణ్ని ఎప్పుడూ మనమే అట్టే పెట్టేసుకుంటే ఎలా?" అన్నారు నాయుడిపార్టీ.

తీర్పు చెప్పిన తర్వాత వారం రోజులు రాజుగారిల్లు కద

ల్లేదు. ఆ వారం రోజులూ నాయుడిల్లు చేరలేదు. ఆ వారం రోజులూ గాలివానకూడ వదల్లేదు.

తీర్పు చెప్పిన మూడో రాత్రి పది గంటలకే నిద్రొస్తోంది రాజుగారికి, ముందు రెండు రాత్రులూ నిద్రరాకపోవడం వల్ల. నిద్రపోదామని సర్దుకుంటూ వుండగా వీధితలుపు చప్పుడ యింది. ఈ అర్ధరాత్రి ఎవరొచ్చి వుంటారా అని తలుపు తీసిన రాజుగారికి, తడిసిపోయి, నెత్తి మీద తువ్వాలుతో మొహం సహం కప్పుకొని పంతులు కన్పించాడు. రాజుగారు మాట్లాడ కుండా హాల్లోకి వచ్చి కూర్చున్నారు. వారి వెనకాలేవచ్చి పంతులు వారి చేతులు పట్టుకున్నాడు.

ముక్కు ఎగపీల్చేడు.

చేతులు వదిలేశాడు.

వారిచ్చిన పదివేలూ వున్న ప్లాస్టిక్ కవరుతీసి చేతిలో పట్టు కున్నాడు.

'నన్నేం అడక్కండి' అన్నాడు.

గొంతు బొంగురుపోయింది. పడిశంవల్ల కాబోలు.

"నేనేం చెప్పలేకుండా వున్నాను. ఏం చెప్పడానికి నోర్రా కుండా వుంది" అన్నాడు. రాజుగా రేమీ అడగందే మళ్ళీ ప్రారంభించేడు: 'మనిషయ్యేక సిగ్గుండాలి బాబూ! సిగ్గు.

ఆ జడ్జికి లేకపోతేనాకుంది. ఈ మూర్రోజులు తవఁకి మొహం చూపించలేకపోయాను. కాని ఎన్నాళ్ళు మొయ్యనీ భారం? అని చేతిలోని డబ్బు కవరు ఊపేడు. ఒక్కొక్క క్షణం ఆగి "ఇంత దగా చేస్తాడనుకోలేదు బాబూ, నేనెక్కడ దగా చేసే నని తవఁరనుకుంటారన్న చింతతో నేను చస్తున్నా. ఏంచేశాడో చెప్తే నమ్ముతారా! తవఁరొచ్చిన మర్నాడే చెప్పే నేను ఆయనతో మన సంగతి. "అలాగే పంతులూదానికేం?" అన్నాడు, 'బాబూ నాకీ భారంవద్దు. తవఁ పైకం తవరు తీసుగోండి' అంటే, 'దాని కేం తొందరయ్యా? నీ దగ్గరుంటే ఒహటీ నా వద్దుంటే ఒహటీనా! నీ దగ్గరే వుండనీ' అన్నాడు. శలవులు సహం అయ్యే వరకూ వుండి, 'నా వల్లకాదు పంతులూ! నాయుడికి సాక్ష్యం బాగా వచ్చింద' న్నాడు. నాయుడికి సాక్ష్యం ఏమిటి! నామొహం, నాయుడిదగ్గర్నించి బాగా ముట్టిందని చెప్పగూడదూ? ఇలా నట్టేట్లో ముంచేశాక రాజమండ్రం పరుగెత్తేను ఆయనగారి తమ్ముడి దగ్గరికి. ఈయన కున్నపాటి సిగ్గూలేదు ఆ తమ్ముడికి. నాయుడు అది వరకే 20 వేలకి కుదుర్చుకున్నాడని, పదివేలు ఎడ్వాన్సు యిచ్చేడని, మిగతా పదివేలు తొమ్మిదో తారీఖుకి వస్తాయని అన్నాడు. 'బాబ్బాబు! నేను 25 వేలిచ్చు గుంటా'నని కాళ్ళట్టుగున్నాను. లాభం లేదు, అడ్వాన్సు బుకింగయిపోయింద' న్నాడు. నే వుండగానే వచ్చేడా నాయుడి బావమర్ది. ఇద్దరూ లోపలి కెళ్ళి గుసగుసలాడేరు. మీద మిక్కిలి నేను తీసుకెళ్ళిన పిల్లల్ని ఆ నాయుడు బావమర్ది తీసుకొచ్చేశేడు. మోసపోయేను బాబూ! మోసపోయేను. ఇంకా సిగ్గులేక రోజూ చదరంగం ఆడ్డానికి రమ్మని కబుర్లు పెడుతున్నాడు" అన్నాడు కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

మరో రెండు కబుర్లుచెప్పి "పైకం లెక్క పెట్టించండి" అంటూ శలవు తీసుకున్నాడు. శలవు పుచ్చుగునేలోగా తాను రాసిచ్చిన ప్రోనోటు తిరిగి పుచ్చుకోవడం మర్చిపోలేదు.

జ్యేష్ఠం వచ్చింది. రెండువేలకి కానీ పెచ్చు కట్నం అడిగితే వీపు చీరేస్తానని తన మేనల్లుడ్ని, అతని తండ్రినీ బెదిరించి రాజేశ్వరి పెళ్ళి అయిందనిపించేడు పంతులు. కేసు అయి పోయిన తర్వాత నాయుడి దగ్గర వసూలుచేసిన వెయ్యిన్నూట పదహార్లుతోనూ, పట్టుపంచల చాపుతోనూ, పెళ్లి ఖర్చులూ, లాంఛనాలూ సరిపెట్టేసేడు. నాయుడిచ్చిన దాన్లో మిగిలిన మూడువేలూ 'ఏమో! చిన్నపిల్లల టైముకి దేశం బాగుపడదేమో' అనుకుంటూ ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్టులో వేశేడు. పెళ్ళికి సగం సరుకు నాయుడు సప్లయి చేశేడు.

జడ్జిగారు వచ్చి వధూవరుల నాశీర్వదించేరు. కథలో కొంత మందికి పంతులు చేసిన ఈ క్రింది పనులు అర్థంకాలేదు.

రాజుగారికి : తన జీపుడ్రైవరుని తాను రాని రైలుకి పంతులు ఎందుకు పంపమన్నాడో?

నాయుడుకి : కేసైపోయిన ఆర్నెల్లు వరకూ రాజేశ్వర్రావుని రెవిన్యూ ఇనస్పెక్టరు చెయ్యడానికి పంతులెందు కొప్పుకోలేదో?

జడ్జీగారికి : తనకి ఆకాశరామన్న ఉత్తరం ఎవర్రా సేరో?

రాజేశ్వరికి: తనకి కొడుకుపుడితే ఆ కొడుక్కి సౌజన్య రావని పేరు పెడతానని తన తండ్రి ఎందుకు మొక్కుకున్నాడో?

నాయుడు బావమరిదికి : ఒక్కమాటా మాట్లాడని పుణ్యానికి తనని నాలుగు స్టేషన్లముందు పంతులు ఎందుకు కలుసుకోమన్నాడో?

జ్యేష్ఠం వెళ్ళింది. రాజేశ్వరి అత్తారింటికి వెళ్ళిపోయింది. పాపం రాధ పెళ్ళి మాత్రం వాయిదాపడిపోయింది.

(జ్యోతి మాసపత్రిక 1.2.1965)